

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи
Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

_____ 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ В СИСТЕМІ МЕВ ТА СВІТОВОГО
ГОСПОДАРСТВА»**

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу 27 серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Олена ДОВГАЛЬ, д-р екон. наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова ХНУ імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова
Протокол № 1 від 26 серпня 2021 року

Завідувач кафедри

_____ Надія КАЗАКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми "Міжнародні економічні відносини"

Гарант освітньо-наукової програми

_____ Олена ДОВГАЛЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Протокол № 1 від 26 серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії

_____ Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Глобальні виклики в системі МЕВ та світового господарства» складена відповідно до програми підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» кваліфікації доктор філософії з міжнародних економічних відносин.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування необхідних теоретичних знань та практичних навичок, які дозволять ефективно використовувати на практиці методологічні підходи до аналізу сучасних викликів в системі МЕВ та світового господарства на рівні, який відповідав би вимогам підготовки докторів філософії.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни – формування та розвиток у здобувачів програмних компетентностей, необхідних для розв'язання ними актуальних проблем дослідницько-інноваційної, професійної та викладацької діяльності у сфері міжнародних економічних відносин та відображення їх у власному науковому дослідженні:

ЗК 1. Здатність до набуття універсальних навичок дослідника: пошуку, систематизації і синтезу інформації з різних джерел.

ЗК 2. Здатність формувати системний науковий світогляд, проявляти креативність, продукувати і приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 3. Здатність до абстрактного, критичного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів і перевірених фактів в умовах обмеженості часу і ресурсів з урахуванням принципів тайм-менеджменту.

ЗК 4. Здатність демонструвати культуру наукового усного і писемного мовлення державною та іноземними мовами при оформленні наукових та академічних текстів, демонстрації результатів наукових досліджень у ході дискусій та наукової полеміки.

ЗК 5. Здатність працювати в команді дослідників, як з України, так і з країн ЄС, виявляти ініціативу, брати на себе відповідальність, мотивувати людей та рухатися до спільної мети – інтеграції України в ЄС, сповідуючи та дотримуючись принципів наукової етики.

СК 1. Здатність демонструвати глибокі знання сучасних теоретичних, методологічних та методичних засад функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

СК 2. Здатність до формування наукового цілісного уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

СК 3. Здатність до аналітичного мислення та практичних навичок систематизації інформації з метою обробки великих масивів даних, здійснення оцінювання та прогнозування міжнародних економічних та соціальних явищ.

СК 4. Здатність застосовувати інформаційні технології, сучасні методи моделювання та прогнозування із використанням новітніх прикладних пакетів і програмних продуктів для наукового обґрунтування та підтвердження / спростування гіпотез.

СК 5. Здатність здійснювати публічну апробацію результатів досліджень, сприяти їх поширенню в науковій та практичній сферах як українською, так і іноземними мовами.

СК 6. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу, визначати тенденції та особливості процесу євроінтеграції України, виявляти сучасні проблеми, формулювати відповідні висновки, пропозиції та рекомендації щодо їх вирішення, формувати прогнози та перспективні напрямки його подальшого розвитку.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
14 год.	-
Самостійна робота	
60 год.	84 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких результатів навчання:

РН 1. Проводити міждисциплінарні наукові дослідження економічних процесів, володіючи належним рівнем загальнонаукових компетентностей, які сприяють формуванню цілісного наукового підходу, професійної етики та загального культурного кругозору.

РН 2. Демонструвати системний науковий світогляд, уміння креативно мислити, формулювати висновки і розробляти рекомендації, пропонувати неординарні підходи з використанням новітніх технологій у розв'язанні поставлених завдань.

РН 3. Узагальнювати, критично мислити й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах загальнонаукової методології.

РН 4. Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень як державною так і іноземними мовами, демонструвати усну та письмову комунікацію.

РН 5. Демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати в команді дослідників, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, дотримуючись принципів наукової етики.

РН 7. Аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії, парадигми глобального економічного розвитку, новітні підходи до функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

РН 8. Мати наукове цілісне уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції, визначати тенденції та особливості процесу євроінтеграції України.

РН 9. Володіти аналітичним мисленням та методиками систематизації інформації обробки великих масивів даних, оцінювання та прогнозування економічних та соціальних явищ.

РН 10. Застосовувати інформаційні технології, сучасні методи моделювання та прогнозування із використанням новітніх прикладних пакетів і програмних продуктів для наукового обґрунтування та підтвердження / спростування гіпотез.

РН 11. Здійснювати публічну апробацію результатів досліджень, сприяти їх поширенню в науковій та практичній сферах як українською, так і іноземними мовами.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Глобальні виклики сучасності як система

Глобалізація як стрижнева проблема світового розвитку. Об'єктивні передумови виникнення глобальних викликів сучасності. Основні чинники загострення глобальних викликів сучасності. Поняття та рівні розгортання глобальних викликів сучасності. Основні підходи до класифікації глобальних викликів. Системна цілісність і комплексний характер аналізу глобальних викликів.

Тема 2. Проблема роззброєння й попередження військових конфліктів

Сутність міжнародної військово-політичної безпеки. Концепція спільної безпеки. Військово-політичні аспекти міжнародної безпеки. Проблема збереження миру, забезпечення ефективних механізмів запобігання військових катастроф і конфліктів. Сучасна військово-політична обстановка в світі. Локальні війни і збройні конфлікти. Проблема протистояння сучасних цивілізацій. Сучасні цивілізації й світовий правопорядок. Динаміка розвитку та боротьба сучасних цивілізацій. Проблема міжнародного тероризму і злочинності. Тероризм як злочинність міжнародного рівня. Міжнародне співробітництво в сфері боротьби з тероризмом.

Тема 3. Проблема відсталості слаборозвинених країн

Глобальні аспекти нерівномірності економічного розвитку. Бідність та соціально-економічна нерівність населення. Еволюція поглядів на соціально-економічну нерівність. Основні фактори диференціації доходів населення. Класифікація країн за рівнем доходу. Основні риси найменш розвинених країн світу. Індекс людського розвитку. Класифікація країн за індексом людського розвитку. Різновиди бідності. Основні класифікації бідності. «Порочне коло бідності». Регіональні прояви глобальної проблеми.

Тема 4. Демографічні проблеми людства

Глобалізація та демографічні проблеми населення світу. Тенденції розвитку сучасної демографічної ситуації. Демографічна поляризація. Депопуляція. Передумови та чинники виникнення демографічних проблем людства. Демографічні кризи. Порівняльний аналіз темпів зростання населення високорозвинених країн і країн, що розвиваються. Розміщення населення світу. Глобальна проблема міжнародної міграції населення. Масштабність та міжнародні наслідки глобальної міграції. Моделі національної міграційної політики. Етнічні проблеми, конфесіональні конфлікти й проблема трайбалізму в сучасному світі. Миротворчість.

Тема 5. Глобальні кліматичні проблеми

Глобальна проблема забруднення довкілля як загроза майбутньому людства. Типологізація забруднення. Регіональні прояви глобальної проблеми забруднення довкілля. Загальні шляхи боротьби із забрудненням довкілля. Сутність кліматичних проблем глобального потепління, парникового ефекту, утворення озонових дір та кислотних дощів. Регіональні прояви глобальних кліматичних проблем. Три основні завдання, що визначені Кіотським протоколом для країн світу зі зменшення парникових викидів.

Тема 6. Глобальна продовольча, водогосподарська та енергетична проблеми

Сутність продовольчої та водогосподарської проблем. Порівняльна динаміка зростання чисельності населення та споживання продовольства і води в світі. Регіональні прояви глобальних продовольчої та водогосподарської проблем. Шляхи подолання продовольчої та водогосподарської проблем. Роль енергетичної сфери у розвитку глобальної економіки. Енергетична проблема в системі глобальних проблем сучасності. Причини глобалізації енергетичної проблеми. Енергетична безпека та її складові. Регіональні прояви глобальної енергетичної проблеми.

Тема 7. Глобальні цілі людства у XXI сторіччі

Особливості вирішення глобальних проблем в національних кордонах і в планетарному масштабі. Стратегії всесвітнього розвитку. Концепція створення наднаціональних інститутів влади. Міжнародні організації у дослідженні глобальних проблем сучасності й пошуку шляхів їхнього вирішення. Концепція Нового Міжнародного Економічного Порядку (НМЕП). Концепція сталого розвитку як найважливіший інструмент людства з подолання глобальних проблем XXI сторіччя. Подолання глобальних проблем на основі науково-технічного прогресу. Суперечлива єдність НТП та глобальних проблем сучасності. Ефективне використання досягнень НТР як глобальна проблема.

Тема 8. Глобальні проблеми сучасності й Україна

Інтерсоціальні глобальні проблеми й Україна. Проблеми України в системі «людина-суспільство». Проблеми України в системі «суспільство-природа». Україна і глобальна продовольча проблема: можливості участі країни в її вирішенні.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	с	інд	сп		л	с	інд	сп
Тема 1. Глобальні виклики сучасності як система	11	2	2		7	11	1			10
Тема 2. Проблема роззброєння й попередження військових конфліктів	11	2	2		7	11	1			10
Тема 3. Проблема відсталості слаборозвинених країн	11	2	2		7	12				12
Тема 4. Демографічні проблеми людства	11	2	2		7	12				12
Тема 5. Глобальні кліматичні проблеми	12	2	2		8	11	1			10
Тема 6. Глобальна продовольча, водогосподарська та енергетична проблеми	12	2	2		8	11	1			10
Тема 7. Глобальні цілі людства у XXI ст.	11	2	1		8	11	1			10
Тема 8. Глобальні проблеми сучасності й Україна	11	2	1		8	11	1			10
Усього годин	90	16	14		60	90	6			84

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Глобальні виклики сучасності як система	2
2.	Тема 2. Проблема роззброєння й попередження військових конфліктів	2
3.	Тема 3. Проблема відсталості слаборозвинених країн	2
4.	Тема 4. Демографічні проблеми людства	2
5.	Тема 5. Глобальні кліматичні проблеми	2
6.	Тема 6. Глобальна продовольча, водогосподарська та енергетична проблеми	2
7.	Тема 7. Глобальні цілі людства у XXI сторіччі	1
8.	Тема 8. Глобальні проблеми сучасності й Україна	1
	Разом	14

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Розкрити глобальні виклики сучасності як систему	7	10
2.	Проаналізувати проблему роззброєння й попередження військових конфліктів	7	10
3.	Проаналізувати проблему відсталості слаборозвинених країн	7	12
4.	Обговорити демографічні проблеми людства	7	12
5.	Розкрити глобальні кліматичні проблеми	8	10
6.	Обговорити глобальні продовольчу, водогосподарську та енергетичну проблеми	8	10
7.	Розкрити глобальні цілі людства у XXI сторіччі	8	10
8.	Проаналізувати стан глобальних проблем сучасності в Україні	8	10
Разом		60	84

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання – взаємодія між викладачем і аспірантом, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до аспіранта, а також самостійної та індивідуальної роботи аспіранта. При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу:
 - словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.
3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння теми (**поточний контроль**) контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретних цілей, **проміжний контроль** – на семінарських підсумкових заняттях або виконанням практичних завдань за темами курсу.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки аспірантів: виконання практичних завдань за темами курсу; тестові завдання; письмова форма екзамену.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

- теоретичне питання – 15 балів
- творче питання – 25 балів

У разі використання заборонених джерел на екзамені аспірант на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю

відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Глобальні виклики в системі МЕВ та світового господарства», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2767>.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота								Разом	Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	60	40 (15 балів за теоретичне питання та 25 балів за творче питання)	100
7	7	7	7	8	8	8	8			
7 балів за виконання завдань за 1-4 темами та 8 балів за виконання завдань за 5-8 темами										

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Критерії оцінювання навчальних досягнень аспірантів

Знання аспірантів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- **«90–100» (відмінно)** – аспірант міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
- **«70–89» (добре)** – аспірант добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладення теоретичного змісту або при аналізі практичного;
- **«50–69» (задовільно)** – аспірант в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.
- **«0–49» (незадовільно)** – аспірант не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

- Блауг М. Методология экономической науки или Как экономисты объясняют. Пер. с англ. – Москва, 2014.
- Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти. – К., 2016.
- Гальчинський А.С. Економічна методологія. Логіка оновлення. – К., 2017.
- Геєць В.М. Інноваційні перспективи України : [монографія] / Геєць В.М., Семиноженко В.П. – Х. : Константа, 2016. – 271 с.
- Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакової. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 540 с.
- Глобальні проблеми сучасності: підручник / [кол. авт.]; за ред. В. С. Бакірова (голова), А. П. Голікова, О. А. Довгаль, В. А. Пересадько. В. І. Сідорова. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 632 с.
- Голиков А.П., Черномаз П.А. Международные экономические термины: словарь – справочник.- Харьков : ХНУ им.В.Н.Каразина, 2017. – 332 с.
- Горбач Л.М., Плотников О.В. Міжнародні економічні відносини: Підручник. – К.: Кондор, 2015. – 358 с.
- Гражевська Н.І. Економічні системи епохи глобальних змін. – К., 2018.
- Довгаль О. А. Інноваційна економіка : навчальний посібник / О. А. Довгаль, Г. В. Довгаль. –Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 156 с.
- Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація). За ред. А.А. Мазаракі. – К., 2015.
- Козик В.В. Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. Посібник. - К.: Знання, 2016
- Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 602 с.
- Світова економіка : підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 349 с.
- Світова економіка: Підручник /А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач та ін. - К.: Либідь, 2017. – 640 с.
- Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації: монографія / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 316 с.

Допоміжна література

- Тойнби А. Постыжение истории. М.: Прогресс, 1991.
- Философия истории: Антология. М.: АспектПресс, 1994.
- Харенберг Б. Хроника человечества. М.: Большая энциклопедия, 1996.
- Яковец Ю.В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций. Изд. 2-е. М.: Экономика, 2003.
- Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. М.: Политиздат, 1998.
- Стиглиц Д. Глобализация: тревожные тенденции. М.: Мысль, 2003.
- Кузнец С. Современный экономический рост: результаты исследований и размышлений. Нобелевская лекция // Нобелевские лауреаты по экономике; Под ред. Ю.В. Яковца. СПб.: Гуманистика, 2003.
- Бердяев Н.А. Смысл истории. М.: Мысль, 1991.
- БерналДж. Наука в истории общества. М.: Иностранная литература, 1956.
- Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм. Т. 3. Время мира. М.: Прогресс, 1992.
- Вернадский В.И. Научная мысль как планетное явление. М.: Наука, 1991.
- Вернадский В.И. Труды по всеобщей истории науки. М.. Наука, 1988.
- Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста. М: Наука, 1988.
- Гумилев Л.Н. Этногенез и биосфера Земли. 2-е изд. М.: Изд.-во МГУ, 1989.

- Дьяконов И.М. Пути истории. От древнейшего человека до наших дней. М.: Вост. лит., 1997.
- Кондратьев Н.Д. Избранные сочинения. М.: Экономика, 1993.
- Кун Т. Структура научных революций. Изд. 2-е М.: Прогресс, 1977.
- Тоффлер Э. Третья волна. М.: АСТ, 1999.
- Туган-Барановский М.И. Периодические экономические кризисы. История английских кризисов. Общая теория кризисов. М.: Наука-РОССПЭН, 1997.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

- <http://civicua.org>– електронний портал суспільних організацій України
- <http://europa.eu.int/>– електронний портал Євросоюзу
- <http://news.ft.com/>– офіційний сайт газети *FinancialTimes*
- <http://www.bank.gov.ua/>– офіційний сайт Національного банку України
- <http://www.cordis.lu/>– Європейська асоціація трансферу технологій, інновацій та промислової інформації
- <http://www.dffd.gov.ua/>– офіційний сайт Державного Фонду фундаментальних досліджень України
- <http://www.ei.com.ua/>– інформаційне агентство Експресінформ – основні фінансові індикатори України
- <http://www.europe-innova.eu/>– Європейський портал щодо ініціатив у сфері інновацій
- <http://www.imf.org/>– офіційний сайт Міжнародного валютного фонду
- <http://www.kmu.gov.ua/>– урядовий портал Кабінету Міністрів України
- <http://www.me.gov.ua/>– офіційний сайт Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України
- <http://www.nttc.edu/>– Національний Центр Технологічного Трансферу (NTTC), створений Конгресом США у 1989 р.
- <http://www.osce.org/>– офіційний сайт Організації безпеки та співробітництва в Європі
- <http://www.unctad.org/>– офіційний сайт *UNCTAD*
- <http://www.worldbank.org/>– офіційний сайт Світового банку